MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MVCRX02DV75R
prvotní identifikátor

odbor všeobecné správy
náměstí Hrdinů 1634/3
Praha 4
140 21

Č. j. MV- 58043-1/VS-2015

Praha 30.dubna 2015
Počet listů: 6
Přílohy: 0

Dle rozdělovníku

Výsledky z pracovní porady mezi zástupci Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí týkající se problematiky státního občanství a matrik

Dne 30.3.2015 se uskutečnilo společné jednání zástupců odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra, Úřadu městské části Praha 1, zvláštní matriky, odboru konzulárních činností Ministerstva zahraničních věcí a zástupců některých zastupitelských úřadů České republiky v zahraničí. Na uvedené pracovní poradě byly dohodnuty věci týkající se státoobčanské a matriční agendy, jež jsou uvedeny níže:

1) Stanovení místní příslušného krajského úřadu při úkonech činěných na zastupitelských úřadech na úseku státního občanství

Při stanovení místně příslušného krajského úřadu pro vydání osvědčení o státním občanství, při učinění prohlášení o nabytí státního občanství či při učinění prohlášení o pozbytí českého státního občanství vycházejí zastupitelské úřady, pokud nemají přístup do informačního systému evidence obyvatel, z údaje, který uvede dotčená osoba v dotazníku ke zjištění státního občanství České republiky a vydání osvědčení o státním občanství České republiky (tento dotazník obsahuje položku „Poslední trvalý pobyt v ČR"). Na základě takto uvedeného údaje o posledním trvalém pobytu osoby postoupí zastupitelský úřad žádost o vydání osvědčení podle § 44 zákona č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky), krajskému úřadu místně příslušnému podle takto uvedeného údaje o posledním trvalém pobytu. Zastupitelské úřady nebudou samy provádět bližší šetření ohledně zjištění místa posledního trvalého pobytu žadatele na území České republiky.

Bude poté na krajském úřadu, který žádost o vydání osvědčení obdržel, aby nahlédnutím do informačních systémů veřejné správy ověřil, zda je skutečně správním orgánem místně příslušným pro zjištění státního občanství a vydání osvědčení dotčené osobě (pak ve věci meritorně rozhodne), nebo zda v této věci místně příslušný není; v takovém případě pak postoupí v souladu s § 12 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád"), žádost o vydání osvědčení místně příslušnému krajskému úřadu.

2) Ověřování totožnosti fyzické osoby, jež činí na zastupitelském úřadu podání na úseku státního občanství

Na úvod bylo zastupitelským úřadům zdůrazněno, že totožnost osob, jež činí prostřednictvím zastupitelských úřadů České republiky úkony na úseku státního občanství (zejm. žádost o zjištění státního občanství a vydání osvědčení o státním občanství České republiky), musí být ze strany zastupitelského úřadu bez jakýchkoliv pochybností ověřena.

Totožnost fyzické osoby je možné ověřovat i prostřednictvím cizozemských dokladů, pokud tyto bez jakýchkoliv pochybností prokazují totožnost dotčené fyzické osoby (např. cizozemský cestovní doklad nebo jiný identifikační doklad).

Dále bylo v uvedené věci dohodnuto, že totožnost fyzické osoby je možné ověřit i prostřednictvím již neplatných dokladů, pokud fyzická osoba takovými doklady disponuje a lze z těchto dokladů bez jakýchkoliv pochybností totožnost dotčené osoby ověřit (zdůrazňujme, že takovýmto neplatným dokladem se ověřuje pouze totožnost žadatele, nikoliv jeho státní občanství).

V případech, kdy fyzická osoba nedisponuje ani žádným neplatným dokladem, který by umožňoval nepochybné ověření její totožnosti, případně sice disponuje neplatným dokladem, který však ale, zejména s ohledem na značnou dobu od jeho vydání, či případně z jiného důvodu, neumožňuje dotčenou osobu prokazatelně ztotožnit, byl stanoven postup, kdy zastupitelský úřad s dotčenou fyzickou osobou sepíše protokol, ve kterém bude dotázána na relevantní skutečnosti týkající se osoby, jejíž identita je tvrzena. Fyzická osoba tak vedle jí tvrzeného jména a příjmení, místa a data narození, dále uvede jména a příjmení svých rodičů a data a místa jejich narození, případně jména a příjmení svých sourozenců či dětí včetně data a místa jejich narození. Na základě takto uvedených skutečností následně krajský úřad na základě zákonného zmocnění pro čerpání údajů ze státem vedených evidencí, prostřednictvím těchto evidencí ověří, zda ztotožňovaná osoba uvedla tyto údaje pravdivě resp. věcně správně či nikoliv. Pro ověření skutečností uvedených dotčenou fyzickou osobou je možné kontaktovat i příslušné státní orgány, které by mohly k dané osobě disponovat poznatky relevantními k ověření její totožnosti, pokud by tyto skutečnosti nebylo možné ověřit ze státem vedených evidencí. Na základě všech takto získaných údajů bude zastupitelský úřad, resp. následně krajský úřad moci učinit závěr o totožnosti tvrzené dotčenou osobou. V rámci

pohovoru za účelem ověření totožnosti pak mohou být dotčené fyzické osobě položeny i další dotazy, jejichž znalost by byla vázána na osobu, jejíž identita je tvrzena a jež je možné následně objektivně ověřit.

Co se týče ověřování totožnosti fyzických osob pouze na základě svědeckých výpovědí jiných fyzických osob, tento postup nebyl shledán jako zcela optimální, neboť nelze vyloučit možnost podvodného jednání při takovém ověření totožnosti. Zároveň však bylo stanoveno, že ani tento postup k ověření totožnosti fyzické osoby nelze zcela vyloučit, pokud není možné přikročit k ověření totožnosti jinými způsoby.

3) Stanovení počátku běhu jednoroční lhůty, po kterou se některými doklady prokazuje státní občanství České republiky

Co se týče listin o nabytí státního občanství České republiky, které jsou vydávány v případech nabytí státního občanství České republiky jednotlivými druhy prohlášení o zakotvenými v zákoně o státním občanství České republiky (jde o konstitutivní správní akty), v případě těchto listin počíná běh jednoroční lhůty, po kterou tyto listiny prokazují státní občanství České republiky dnem, kdy došlo k nabytí státního občanství České republiky fyzické osoby; tj. nikoliv dnem vystavení listiny, ale dnem, kdy prohlašovatel listinu převzal a nabyl tak v souladu s § 37 odst. 3 zákona o státním občanství České republiky. V případě listin o nabytí státního občanství České republiky bude na fyzické osobě, zda si nechá na listinu vyznačit datum jejího převzetí a zároveň tak bude možné při předložení listiny určit přesné datum nabytí státního občanství České republiky a od něj následně dovodit jednoroční lhůtu, po kterou listina prokazuje státní občanství České republiky. Pokud datum převzetí na listině nebude zastupitelským úřadem uvedeno, ověří si příslušný krajský úřad datum doručení listiny u zastupitelského úřadu, který její doručení prohlašovateli zajišťoval.

Bylo upozorněno, že odlišná situace nastává u osvědčení o státním občanství České republiky, po kterou je možné tímto dokladem prokazovat české státní občanství, počíná běžet nikoliv až doručením tohoto osvědčení, nýbrž již dnem vydání tohoto osvědčení (tj. dnem, ke kterému bylo státní občanství příslušným krajským úřadem ověřeno).

4) Místní příslušnost při vydávání osvědčení o státním občanství České republiky dětem, které nemají v České republice trvalý pobyt

K případům, kdy se jedná o vydání osvědčení pro dítě, které se narodilo v zahraničí a nikdy v České republice trvalý pobyt nemělo (zejm. se bude jednat

o případy, kdy se jedná o vydání osvědčení pro účely zápisu narození a vydání rodného listu dítěti) bylo sděleno následující:

Věcná a místní příslušnost správních orgánů k vydávání osvědčení o státním občanství České republiky je stanovena v § 44 odst. 1 zákona o státním občanství České republiky, který stanovuje, že osvědčení o státním občanství České republiky vydává úřad příslušný podle místa trvalého pobytu osoby, o jejíž státní občanství se jedná. Těmito úřady jsou krajské úřady, v hlavním městě Praze úřady městských částí Praha 1 až 22. Ustanovení § 44 odst. 1 zákona o státním občanství České republiky dále zakotvuje, že pokud osoba trvalý pobyt na území České republiky nikdy neměla, vydává osvědčení o státním občanství České republiky Úřad městské části Praha 1.

V této souvislosti bylo upozorněno, že výše uvedené ustanovení § 44 odst. 1 zákona o státním občanství České republiky je potřeba vykládat tak, že jako ustanovení zvláštní právní úpravy na úseku státního občanství je v poměru speciality vůči obecnému ustanovení § 10 odst. 3 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, které určuje místo trvalého pobytu občana v době jeho narození a tudíž má před konkrétními ustanoveními zákona o evidenci obyvatel přednost. Z hlediska státoobčanské problematiky proto platí, že osobě, která na území České republiky trvalý pobyt nikdy neměla, vydává osvědčení o státním občanství České republiky, resp. provádí zjišťování státního občanství České republiky Úřad městské části Praha 1. To se týká i dětí, které se nově narodily v cizině a samy nikdy neměly trvalý pobyt na území České republiky.

K tomuto výkladu pak bylo vysvětleno, že situace, kdy je vydávání osvědčení o státním občanství České republiky v případě nově narozených dětí v cizině svěřeno pouze jednomu správnímu orgánu (tj. Úřadu městské části Praha 1), který je tak v těchto věcech místně příslušný pro území celé České republiky, zajišťuje, aby ve všech těchto věcech, které jsou skutkově složitější a vykazují určitá specifika v oblasti dokazování a vedení řízení, bylo rozhodováno obdobně a při rozhodování ve věci byly uplatňovány konstantní postupy. Výše uvedený postup tak napomáhá tomu, aby ve věcech vydávání osvědčení dětem narozeným v cizině byla naplněna zásada legitimního očekávání, jak je zakotvena v § 2 odst. 4 správního řádu. Dále pak bylo sděleno, že výše nastíněný výklad dané problematiky je v praxi ze strany všech dotčených správních orgánů dlouhodobě aplikován.

Odlišná situace by nastala v případech, že by se jednalo o vydání osvědčení dítěti, které v minulosti na území České republiky mělo trvalý pobyt. V takovém případě by zastupitelský úřad postoupil žádost o vydání osvědčení krajskému úřadu, podle místa jeho posledního trvalého pobytu.

5) K prohlášením o nabytí státního občanství České republiky podle § 33 zákona o státním občanství České republiky

Na základě dotazů některých zastupitelských úřadů z oblasti Jižní Ameriky bylo připomenuto, že možnost nabytí státního občanství České republiky prohlášením podle § 33 zákona o státním občanství České republiky, které umožňovalo nabýt státní občanství České republiky zjednodušeným způsobem fyzickým osobám, které se narodily v době od 1. října 1949 do 7. května 1969 mimo území Československé republiky a jeden z jejích rodičů byl ke dni jejího narození československým státním občanem a k 1. lednu 1969 se stal nebo by se k tomuto dni stal českým státním občanem, se týkalo pouze těchto osob, nikoliv jejich potomků.

Dále bylo vysvětleno, že na potomky osob, které mohly učinit prohlášení podle § 33 zákona o státním občanství České republiky, nelze nahlížet jako na bývalé československé státní občany podle § 32 zákona o státním občanství České republiky a nemohou tak učinit prohlášení o nabytí státního občanství České republiky.

Bylo připomenuto, že možnost učinit prohlášení o nabytí státního občanství České republiky podle § 33 zákona o státním občanství České republiky uplynula dnem 31.12.2014.

6) K zákonným lhůtám na úseku státního občanství

Zastupitelské úřady byly upozorněny, aby dbaly na dodržování zákonných lhůt stanovených v jednotlivých ustanoveních zákona o státním občanství České republiky zastupitelským úřadům pro postoupení státoobčanských podání příslušným správním úřadům v České republice.

7) K matričním a státoobčanským tiskopisům na úseku matrik a státního občanství

Na základě podnětů některých zastupitelských úřadů bylo ze strany Ministerstva vnitra přislíbeno, že v průběhu roku 2015 ve spolupráci se zvláštní matrikou a Úřadem městské části Praha 1 provede revizi tiskopisů, které využívají zastupitelské úřady na úseku matrik a státního občanství a případně zváží, zda nelze provést některá zjednodušení těchto tiskopisů, případně sloučení některých tiskopisů, tak aby byla zefektivněna práce s těmito tiskopisy, a to i ve vztahu k osobám, které činí před zastupitelskými úřady úkony na úseku matrik a státního občanství. O případných změnách tiskopisů budou krajské úřady před jejich poskytnutím zastupitelským úřadům informovány.

Žádáme, aby krajské úřady vzaly výše uvedené skutečnosti na vědomí a vycházely z nich při výkonu agendy na úseku státního občanství a matrik.

JUDr. Václav Henych
ředitel odboru
podepsáno elektronicky

Rozdělovník:
- všem krajským úřadům
- odboru živnostenskému a občanskosprávnímu Magistrátu hl. m. Prahy
- odboru konzulárních činností Ministerstva zahraničních věcí